1. ספר שמות פרק כז

כ ואתה תצוה את־בני ישראל ויקחו
אליך שמן זית זך כתית למאור להעלת נר תמיד: באהל
כא מועד מחוץ לפרכת אשר על־העדת יערך אתו אהרן ובניו
מערב עד־בקר לפני יהוה חקת עולם לדרתם מאת בני
ישראל: ואתה הקרב אליך את־אהרן אחיך ואת־
א בניו אתו מתוך בני ישראל לכהנו־לי אהרן נדב ואביהוא
ב אלעזר ואיתמר בני אהרן: ועשית בגדי־קדש לאהרן אחיך
ג לכבוד ולתפארת: ואתה תדבר אל־כל־חכמי־לב אשר
מלאתיו רוח חכמה ועשו את־בגדי אהרן לקדשו לכהנו־
ד לי: ואלה הבגדים אשר יעשו חשן ואפוד ומעיל וכתנת
תשבץ מצנפת ואבנט ועשו בגדי־קדש לאהרן אחיך ולבניו
ה לכהנו־לי: והם יקחו את־הזהב ואת־התכלת ואת־הארגמן
ואת־תולעת השני ואת־השש:
ו ועשו את־האפד זהב תכלת וארגמן תולעת שני ושש משזר
ז מעשה חשב: שתי כתפת חברת יהיה־לו אל־שני קצותיו
ח וחבר: וחשב אפדתו אשר עליו כמעשהו ממנו יהיה זהב
ט תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר: ולקחת את־שתי
י אבני־שהם ופתחת עליהם שמות בני ישראל: ששה משמתם
על האבן האחת ואת־שמות הששה הנותרים על־האבן
יא השנית כתולדתם: מעשה חרש אבן פתוחי חתם תפתח
את־שתי האבנים על־שמת בני ישראל מסבת משבצות
יב זהב תעשה אתם: ושמת את־שתי האבנים על כתפת האפד
אבני זכרן לבני ישראל ונשא אהרן את־שמותם לפני יהוה
על־שתי כתפיו לזכרן:

ספר שמות כח

כט ונשא אהרן את־שמות בני־ישראל בחשן המשפט
על־לבו בבאו אל־הקדש לזכרן לפני־יהוה תמיד: ונתת אל־
ל חשן המשפט את־האורים ואת־התמים והיו על־לב אהרן
בבאו לפני יהוה ונשא אהרן את־משפט בני־ישראל על־
לבו לפני יהוה תמיד:

שמות כט

מב עלת
תמיד לדרתיכם פתח אהל־מועד לפני יהוה אשר אועד
מג לכם שמה לדבר אליך שם: ונעדתי שמה לבני ישראל
מד ונקדש בכבדי: וקדשתי את־אהל מועד ואת־המזבח
מה ואת־אהרן ואת־בניו אקדש לכהן לי: ושכנתי בתוך בני
מו ישראל והייתי להם לאלהים: וידעו כי אני יהוה אלהיהם
אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לשכני בתוכם אני יהוה
אלהיהם:

כאשר שוקע היסוד הציוויי הגילויי, התובע מן האדם אופן חיים מסוים והמופיע כדמות טשניה ומופקד מוסרי־דתי, אז בטל כוחות של הדת. צימצום חווית הדת וניסיונה במסגרת חוויה וניסיון רוחניים גורם לסילוק תודה והשפעתה. בתנאים כאלה נעשית הדת לסרח העודף של התרבות. תוקף הגזירה הדתית פוחת והולך והאנרכיה האישית מתחילה להנץ. נדמה לו לאדם, במצב כוח, כאילו הוא אבי המצוה, כאילו הוא קובע מגמתה ותכליתה של הדת, נדמה לו, כי גם ניסוח החוק וגם קיומו מסורים לרשותו של האדם. לפיכך הוא נוטל רשות לבחור בחוק זה ולמאוס בחוק אחר. אם מוצא הוא בו טעם שהוא נהנה ממנו, הוא מזדקק אליו, ואם לאו — בועט הוא בו, כאילו הכול בא מן היצירה החופשית האנושית והכול שב אליה. סופה של חירות זו היא אנרכיה מוסרית.
האדם, שהגיע לידי הכרת אלוהים רק מתוך תודעתו האישית הפנימית, ולא הרגיש בצבת האונס הגילויי המכריחו להסתגל לחוק ומשפט שהוטלו עליו מרשות עליונה מובדלת, מסוגל להקדיח את תבשילו ברבים. זוהי הטרגדיה של האדם המודרני, שבמקום להשתעבד אל אלוהים, מנסה הוא לשעבד את אלוהיו לצרכיו היום־יומיים ולמילוי תאוותיו הנקלות.

4. מדרש רבה, אסתר פרשה י'

(ו, ו) ויבוא המן ויאמר לו המלך וגו' ויאמר המן בלבו. הרשעים ברשות לבם, (בראשית כז מא) ויאמר עשו בלבו, (תהלים יד א) אמר נבל בלבו, (מ"א יב כו) ויאמר ירבעם בלבו, ויאמר המן בלבו. אבל הצדיקים לבם ברשותם, הדא הוא דכתיב (ש"א א יג) וחנה היא מדברת על לבה, (דניאל א ח) וישם דניאל על לבו, (ש"א כז א) ויאמר דוד אל לבו. ודומין לבוראן (בראשית ח כא) ויאמר ה' אל לבו.

6. מסכת יומא דף עב: אמר רבי שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן מאי דכתיב "למה זה מחיר ביד כסיל לקנות חכמה ולב אין" אוי להם לשונאיהן של תלמידי חכמים שעוסקין בתורה ואין בהן יראת שמים מכריז ר' ינאי חבל על דלית ליה דרתא ותרעא לדרתיה עביד אמר להו רבא לרבנן במטותא מינייכו לא תירתון תרתי גיהנם אמר רבי יהושע בן לוי מאי דכתיב "וזאת התורה אשר שם משה" זכה נעשית לו סם חיים לא זכה נעשית לו סם מיתה והיינו דאמר רבא דאומן לה סמא דחייא דלא אומן לה סמא דמותא

מסכת שבת דף פח:
ת"ר עלובין ואינן עולבין שומעין חרפתן ואינן משיבין עושין מאהבה ושמחין ביסורין עליהן הכתוב אומר "ואוהביו כצאת השמש בגבורתו" א"ר יוחנן מאי דכתיב "ה' יתן אומר המבשרות צבא רב" כל דיבור ודיבור שיצא מפי הגבורה נחלק לשבעים לשונות

לכהנו לי. ר"ל שיהיו כהן רק להכניסו בכהונה ע"י לבישת הבגדים וכדי להדביקו עם מלת לי הוסיף שיהא כהן לי וכדי לפרש נ"כ מלת לקדשו לו' שפירושו לקדשו הוא לכהנו כאלו אמר ואיך יקדשו כשיכניסו לכהונה וכו' ומש"ה לא פירש וה לעיל גבי לכהנו לי:

7. רש"י, שמות

(ה) ואתה הקרב אליך. לאחר שתגמור מלאכת המשכן: (ג) לקדשו לכהנו לי. לקדשו להכניסו בכהונה ע"י הבגדים שיהא כהן לי ולשון כהונה שירות הוא סרגנטי"ר בלעז (הייליגקייט): (ד) חשן. תכשיט כנגד הלב: אפוד. לא שמעתי (שהוא לבוש) ולא מצאתי בברייתא פי' תבניתו. ולבי אומר לי שהוא חגור' לו מאחוריו רחבו כרוחב גב איש כמין סינר שקורין פורצי"נט (סורן) שחוגרות השרות כשרוכבות על הסוסים. כך למדנו שהאפוד חגורה היא.

8. רמב"ם הלכות יום טוב ו', יז-יח

וחיב אדם להיות בהן שמח וטוב לב, הוא ובניו ואשתו ובני ביתו וכל הנלוים עליו, שנאמר: "ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך" (דברים טז,יד); אף על פי שהשמחה האמורה כאן היא קרבן שלמים, כמו שאנו מבארין בהלכות חגיגה (א,א), יש בכלל אותה שמחה לשמח הוא ובניו ובני ביתו, כל אחד ואחד כראוי לו.

יח כיצד? הקטנים - נותן להם קליות ואגוזים ומגדנות; והנשים - קונה להן בגדים ותכשיט כפי ממונו; והאנשים אוכלין בשר ושותין יין, שאין שמחה אלא בבשר, ואין שמחה אלא ביין. וכשהוא אוכל ושותה - חיב להאכיל לגר ליתום ולאלמנה עם שאר העניים האמללים. אבל מי שנועל דלתות חצרו, ואוכל ושותה הוא ובניו ואשתו, ואינו מאכיל ומשקה לעניים ולמרי נפש - אין זו שמחת מצוה אלא שמחת כרסו, ועל אלו נאמר: "זבחיהם כלחם אונים להם, כל אכליו יטמאו, כי לחמם לנפשם" (הושע ט,ד); ושמחה כזו - קלון היא להם, שנאמר: "וזריתי פרש על פניכם, פרש חגיכם" (מלאכי ב,ג).

אורות התורה י"ב

ב. "דרך ארץ קדמה לתורה". הקדמה זמנית מוכרחת לדורות, המוסר בטבעיותו, בכל עומק הודו וכחו האיתן, מוכרח להקבע בנפש ויהיה מצע לאותן ההשפעות הגדולות הבאות מכחה של תורה. וכשם שהיראה היא בחינת השרש הקודמת אל התכמה, כן המוסר הטבעי הוא בחינת השרש הקודמת אל היראה וכל ענפיה. והכלל הזה הוא נוהג באדם הפרטי, וכן הוא גם כן נוהג בכללות האומה ובכל האנושיות. ואם יש הכרח לפעמים להביא את שפעת התורה בלא ההקדמה של השתרשותו של המוסר הטבעי בטהרתו, זהו דרך של הוראת שעה, והחיים מוכרחים להיות מסבבים שישוב המהלך לסדרו האיתן: הקדמתו של המוסר הטבעי בכל שלמותו, כדי לבנות על מצעו את הטרקלין של התורה והיראה העליונה.

5. מסכת יומא דף עג ע"א

תנו רבנן כיצד שואלין השואל פניו כלפי נשאל והנשאל פניו כלפי שכינה השואל אומר "ארדוף אחרי הגדוד הזה" הנשאל אומר "כה אמר ה' עלה והצלח" רבי יהודה אומר אין צריך לומר כה אמר ה' אלא עלה והצלח אין שואלין בקול שנאמר "ושאל לו" ולא מהרהר בלבו שנאמר "ושאל לו לפני ה'" אלא כדרך שאמרה חנה בתפלתה שנאמר "וחנה היא מדברת על לבה" אין שואלין שני דברים כאחד ואם שאל אין מחזירין אלא אחד ואין מחזירין לו אלא ראשון

יומא דף עג ע"ב

ואם הוצרך הדבר לשנים מחזירין לו שנים שנאמר "וישאל דוד בה' לאמר הארדף אחרי הגדוד הזה האשיגנו ויאמר (ה') לו רדוף כי השג תשיג והצל תציל" ואף על פי שגזירת נביא חוזרת גזירת אורים ותומים אינה חוזרת שנאמר "במשפט האורים" למה נקרא שמן אורים ותומים אורים שמאירין את דבריהן תומים שמשלימין את דבריהן

אמר רב חננאל בר פפא מ"ד "שמעו כי נגידים אדבר" למה נמשלו דברי תורה כנגיד לומר לך מה נגיד זה יש בו להמית ולהחיות אף ד"ת יש בם להמית ולהחיות היינו דאמר רבא למיימינין בה סמא דחיי למשמאילים בה סמא דמותא

9. ואתה תדבר אל כל חכמי לב. פ' כי נס כאן שני ניכחיות [illegible] הדבר נפי שכל חכמי לב קבלו המלאכות מן משה [illegible] מן סכיח אשר עליך יסמוכו עליהם וכן כל טובי המלאכה אשר היו כלל אלו קבלו [illegible] ולכ"ש ואתה תמוה מכל [illegible] אשר מלאתיו רוח חכמה [illegible] כל חכמי לב [illegible]

רק שפתיה נעות, מכאן למתפלל שיחתוך בשפתיו, וקולה לא ישמע, מכאן שאסור להגביה קולו בתפלתו" (שם). תכלית התפלה היא התגברות השלמות הפנימית, בהתחזקות הנפש הרוחנית, ע"י התקרבותה לציור האמתי האפשרי לה בהכרת יוצרה והבנת יחשה לרבון כל העולמים, ואי אפשר להגיע לתכלית נשגבה זו כי־אם כשישתמש לזה בכל כחותיו וכשרונותיו כראוי להם, בהרגש במקום הראוי לו ובמעשה במקום הראוי לו, אשר אך ע"י תשתלם ההכרה ותביאהו התפלה לתכליתה. על כן צריך, שיחתוך בשפתיו, שתבא לו שלמות הדעת ע"י פעולותיו הגופניות הדרושות להשלמת הציור הפנימי, ולא יגביה קולו בתפלתו, שתקבע פעולת התפלה בעיקר עצמיותה בפנימיות נפשו לו לבדו, ומזה תוסיף להתברר עבודת ד' אמתית בלא שום רצון של התפארות והזדיינות אצל בני אדם, רק לד' לבדו חוקר לב ובוחן כליות. אמנם מידיעה זאת, אם לא תובן כראוי, יוכל לצאת זלזול למעשים, אשר באמת רק על ידם תבא תכלית השלמות הפנימית, ולכן עם איסור השמעת הקול, וכיסוד קודם לו, בא חיוב החתוך בשפתים, בהוצאה מעשית מן הכח אל הפעל.

אורות התורה

ה. התורה נתנה לישראל, כדי ששערי־אורה יותר בהירים, יותר רחבים, יותר קדושים, מכל שערי האורה של הבינה הטבעית ושל רוח המוסר הטבעי אשר לאדם, יפתחו לנו, ועל ידינו לכל העולם כולו. ואם אנחנו אוטמים את אזנינו משמע לקול ד' הפשוט הקורא בכח על ידי כל שערי־האורה הטבעיים, שהיא נחלת כל האדם, מפני שאנו חושבים, שנמצא את אור התורה בתורה הקרועה מכל אור החיים הפרושים בעולם, בפנימיותו ובנשמת האדם בהדרה, אין אנו מבינים בזה את ערכה של תורה, ועל זה נאמר עם נבל ולא חכם, כדמתרגם אונקלוס עמא דקבילו אורייתא ולא חכימו.

1. שמואל א' א'

ט ותקם חנה אחרי אכלה בשלה ואחרי שתה ועלי הכהן ישב על־הכסא על־מזוזת היכל יהוה:
י והיא מרת נפש ותתפלל על־יהוה ובכה תבכה: ותדר נדר ותאמר
יא יהוה צבאות אם־ראה תראה בעני אמתך וזכרתני ולא־
תשכח את־אמתך ונתתה לאמתך זרע אנשים ונתתיו
ליהוה כל־ימי חייו ומורה לא־יעלה על־ראשו: והיה כי
יב הרבתה להתפלל לפני יהוה ועלי שמר את־פיה: וחנה היא
יג מדברת על־לבה רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע ויחשבה
יד עלי לשכרה: ויאמר אליה עלי עד־מתי תשתכרין הסירי
טו את־יינך מעליך: ותען חנה ותאמר לא אדני אשה קשת־
רוח אנכי ויין ושכר לא שתיתי ואשפך את־נפשי לפני יהוה:
טז אל־תתן את־אמתך לפני בת־בליעל כי־מרב שיחי וכעסי
יז דברתי עד־הנה: ויען עלי ויאמר לכי לשלום ואלהי ישראל
יח יתן את־שלתך אשר שאלת מעמו: ותאמר תמצא שפחתך
חן בעיניך ותלך האשה לדרכה ותאכל ופניה לא־היו־לה
עוד:

3. ספר יחזקאל מג י'

י אתה
בן־אדם הגד את־בית־ישראל את־הבית ויכלמו מעונותיהם
יא ומדדו את־תכנית: ואם־נכלמו מכל אשר־עשו צורת הבית
ותכונתו ומוצאיו ומובאיו וכל־צורתו ואת כל־חקתיו וכל־
צורתו וכל־תורתו הודע אותם וכתב לעיניהם וישמרו את־
יב כל־צורתו ואת־כל־חקתיו ועשו אותם: זאת תורת הבית על־
ראש ההר כל־גבלו סביב סביב קדש קדשים הנה־זאת
יג תורת הבית: ואלה מדות המזבח באמות אמה אמה וטפח
וחיק האמה ואמה־רחב וגבולה אל־שפתה סביב זרת האחד
וזה גב המזבח:

יחזקאל האמן וסוף מ"ג

כו שבעת ימים יכפרו את־המזבח וטהרו אתו ומלאו ידו: ויכלו
כז את־הימים והיה ביום השמיני והלאה יעשו הכהנים על־
המזבח את־עולותיכם ואת־שלמיכם ורצאתי אתכם נאם
אדני יהוה:

ספר יחזקאל מ"ד

טו המה יבאו אל־מקדשי והמה יקרבו אל־שלחני לשרתני
טז ושמרו את־משמרתי: והיה בבואם אל־שערי החצר
הפנימית בגדי פשתים ילבשו ולא־יעלה עליהם צמר
יז בשרתם בשערי החצר הפנימית וביתה: פארי פשתים יהיו
יח על־ראשם ומכנסי פשתים יהיו על־מתניהם לא יחגרו ביזע:
יט ובצאתם אל־החצר החיצונה אל־החצר החיצונה אל־העם
יפשטו את־בגדיהם אשר־המה משרתם בם והניחו אותם
בלשכת הקדש ולבשו בגדים אחרים ולא־יקדשו את־העם
בבגדיהם: